

BỘ Y TẾ**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM****Độc lập- Tự do- Hạnh phúc**

Số: /TTr-BYT

**Dự thảo HT
ngày
29.4.2022***Hà Nội, ngày tháng năm 2022***TỜ TRÌNH****Về việc phê duyệt Chiến lược phát triển hệ thống phục hồi chức năng giai
đoạn 2022-2030 và tầm nhìn 2050**

Kính gửi: Thủ tướng Chính phủ.

Thực hiện nhiệm vụ được giao, Bộ Y tế đã phối hợp với các Bộ, ngành có liên quan xây dựng và hoàn thiện dự thảo Chiến lược phát triển hệ thống phục hồi chức năng giai đoạn 2022-2030 và tầm nhìn 2050 (sau đây gọi tắt là Chiến lược).

Bộ Y tế kính trình Thủ tướng Chính phủ dự thảo Chiến lược với những nội dung chủ yếu như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT VÀ CĂN CỨ XÂY DỰNG CHIẾN LƯỢC**1. Sự cần thiết**

Phục hồi chức năng (PHCN) là một tập hợp các can thiệp, bao gồm các phương pháp y học, kỹ thuật PHCN, công nghệ trợ giúp, biện pháp giáo dục, hướng nghiệp, xã hội và cải thiện môi trường, để người bệnh và người khuyết tật phát triển, đạt được, duy trì tối đa hoạt động chức năng, phòng ngừa và giảm khuyết tật phù hợp với môi trường sống của họ. PHCN là một trong 4 cấu phần của chăm sóc y tế toàn diện, bao gồm: Nâng cao sức khỏe; dự phòng; điều trị và PHCN.

Trong những năm gần đây Đảng, Nhà nước, Chính phủ, Bộ Y tế, Bộ LĐTBXH, các Bộ/ngành và chính quyền địa phương đã ban hành nhiều chính sách phát triển PHCN. Hệ thống PHCN, các cơ sở điều dưỡng người có công với cách mạng, cơ sở trợ giúp xã hội ở nước ta ngày càng phát triển rộng khắp từ tuyến trung ương đến xã, phường và cộng đồng. Chất lượng chăm sóc, khám, chữa bệnh – PHCN cũng đã ngày càng được cải thiện; năng lực cung cấp dịch vụ ngày càng được tăng cường. Mỗi năm có hàng triệu người bao gồm: Người khuyết tật, người có công với cách mạng, người cao tuổi, nạn nhân chất độc hóa học, đối tượng trợ giúp xã hội và người dân nói chung được chăm sóc, cải thiện chức năng, xóa bỏ mặc cảm, vươn lên hòa nhập cộng đồng, giảm gánh nặng cho gia đình và xã hội góp phần an sinh xã hội và phát triển đất nước.

Bên cạnh những thành tựu đạt được, hệ thống PHCN ở nước ta vẫn còn nhiều hạn chế, bất cập; chỉ đáp ứng được một phần nhỏ so với nhu cầu trong thực tế. Mạng lưới các cơ sở PHCN hiện nay do nhiều Bộ/ngành quản lý, thiếu cơ chế kết nối, phối hợp trong kiểm soát chất lượng dịch vụ. Nhân lực PHCN chưa đảm bảo cả về số lượng, cơ cấu và chất lượng. Điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị chậm được cải thiện. Khả năng cung cấp dụng cụ PHCN cũng như triển khai thực hiện dịch vụ kỹ thuật PHCN tại các tuyến còn hạn hẹp, đặc biệt là tại tuyến y tế cơ sở và ở vùng sâu, vùng xa. Chính sách thanh toán BHYT cho các dịch vụ kỹ thuật PHCN còn nhiều bất cập, nhiều dịch vụ kỹ thuật trong đó có dụng cụ PHCN chưa thuộc phạm vi chi trả của BHYT.

Nhu cầu Phục hồi chức năng tại Việt Nam là rất lớn: dân số già; tỷ lệ khuyết tật lớn; mô hình bệnh tật thay đổi cần PHCN như: bệnh Covid-19, bệnh không lây nhiễm, tai nạn thương tích...:

Theo dự báo của Tổng cục Thống kê, đến năm 2038, dân số trên 60 tuổi dự kiến đạt 21 triệu người, chiếm 20% tổng dân số. Đến năm 2050, số người từ 60 tuổi trở lên sẽ tăng gấp ba lần từ 8,9% lên hơn 30%.

Theo Điều tra Quốc gia về Người khuyết tật¹ được tiến hành năm 2016, trên 7% dân số từ 2 tuổi trở lên là NKT; khoảng 4 triệu người bị ảnh hưởng bởi chất độc hóa học. Tỷ lệ người bệnh, người khuyết tật được tiếp cận với dịch vụ PHCN chỉ đạt khoảng 40%² trong khi nhu cầu về PHCN sẽ tiếp tục gia tăng. Những đặc điểm nêu trên đã tạo nên số lượng người cần trợ giúp xã hội lớn.

Năm 2020-2021, đại dịch Covid-19 bùng phát ở Việt Nam, số ca mắc Covid-19 ở Việt Nam lên đến hơn 1,4 triệu người, (số ca tử vong hơn 27.000 người) Trong số 1,4 triệu người mắc có khoảng 20% có biểu hiện các triệu chứng của bệnh, 5% trong số này (khoảng 700.000 người) nặng và nguy kịch. Những người bệnh qua khỏi cũng để lại nhiều di chứng tổn thương phổi và các cơ quan, bộ phận khác của cơ thể, đặc biệt là sức khỏe tâm thần. Tất cả những người này rất cần được chăm sóc sức khỏe và PHCN.

Theo thống kê hiện nay, số người bị rối nhiễu tâm trí ước tính khoảng hơn 10,1% dân số, trong đó số người tâm thần nặng ước tính 2,5% số người rối nhiễu tâm trí (tương đương 250 ngàn người). Trong đó, số người có hành vi nguy hiểm cho gia đình, cộng đồng khoảng 154.000 người

Một số xu hướng sức khỏe tất yếu đòi hỏi nhu cầu PHCN lớn trong thời gian tới. Đất nước ta đã trải qua nhiều năm chiến tranh, lại thường xuyên phải gánh chịu nhiều thiên tai, dịch bệnh và những tai nạn, rủi ro về sức khỏe nên hiện nay số người có vấn đề về sức khỏe và cần trợ giúp xã hội rất lớn, ước tính chiếm khoảng 30% dân số (khoảng gần 30 triệu người) cần được PHCN hoặc có nhu cầu PHCN.

¹ Tổng cục Thống kê, Điều tra Quốc gia về Người khuyết tật (2016), <https://www.gso.gov.vn/vi/data-and-statistics/2019/03/vietnam-national-survey-on-people-with-disabilities-2016/>

² Viện Chiến lược và Chính sách Y tế, Đánh giá tình hình thực hiện Kế hoạch Quốc gia PHCN giai đoạn 2014 - 2020

Để đáp ứng nhu cầu PHCN ngày càng tăng của người dân, năm 2017; Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) đã khởi xướng “*Sáng kiến phục hồi chức năng đến năm 2030*” và ra “*Lời kêu gọi hành động*” nhằm thúc đẩy tăng cường PHCN trong hệ thống y tế. WHO đã ban hành hướng dẫn hỗ trợ các quốc gia xây dựng chiến lược về PHCN (GRASP - Guidance for Rehabilitation and Strategic Planning) nhằm để phát triển hệ thống, tăng cường năng lực cung cấp dịch vụ PHCN, đáp ứng nhu cầu chăm sóc sức khỏe toàn diện cho người dân. Theo WHO, Chính phủ các nước cần ban hành chiến lược quốc gia về PHCN đồng hành cùng các chiến lược nâng cao sức khỏe, phòng ngừa, điều trị và chăm sóc giảm nhẹ. Đây là một cấu phần cơ bản của các dịch vụ y tế, không thể thiếu trong quá trình hiện thực hóa bao phủ chăm sóc sức khỏe toàn dân³.

Vì vậy, việc xây dựng Chiến lược Quốc gia về PHCN để phát triển đồng bộ lĩnh vực PHCN ở nước ta là rất cần thiết nhằm đáp ứng với nhu cầu PHCN ngày càng cao trong thời gian tới.

2. Căn cứ xây dựng chiến lược

a) Đường lối, chủ trương của Đảng:

Chỉ thị 43/2015-CT/TW ngày 14/5/2015 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giải quyết hậu quả chất độc hóa học do Mỹ sử dụng trong chiến tranh Việt Nam.

- Nghị quyết 20-NQ/TW về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác bảo vệ chăm sóc nâng cao sức khỏe nhân dân trong tình hình mới đã xác định: “*Phát triển hệ thống khám chữa bệnh, phục hồi chức năng hoàn chỉnh ở từng tỉnh, thành phố trực thuộc TW*”.

- Chỉ thị 39/2019-CT/TW ngày 1 tháng 11 năm 2019 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác người khuyết tật.

b) Chính sách của nhà nước

- Luật Khám bệnh, chữa bệnh, 2009
- Luật Người khuyết tật, 2010
- Quyết định số 753/QĐ-TTg ngày 03 tháng 6 năm 2020 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Kế hoạch tổ chức thực hiện Chỉ thị số 39-CT/TW ngày 1 tháng 11 năm 2019 của Ban Bí thư Trung ương Đảng Khóa XII về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác người khuyết tật đã giao nhiệm vụ cho Bộ Y tế: “*Chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành có liên quan và địa phương xây dựng chiến lược, quy hoạch phát triển hệ thống các cơ sở phục hồi chức năng để thực hiện chăm sóc sức khỏe, phục hồi chức năng đối với người khuyết tật giai đoạn 2021 - 2030 và tầm nhìn 2050, báo cáo Thủ tướng Chính phủ xem xét, phê duyệt*”..

II. QUÁ TRÌNH SOẠN THẢO CHIẾN LƯỢC

³ WHO <http://www.who.int/new-room/fact-sheets/detail/universal-health-coverage> (UHC)

Ngày 26/6/2020, Bộ Y tế đã ban hành Quyết định số 2698/QĐ-BYT về việc thành lập Ban soạn thảo xây dựng Chiến lược phát triển hệ thống phục hồi chức năng giai đoạn 2022-2030 và tầm nhìn 2050 và ngày 14/12/2020 đã ban hành Quyết định số 5170/QĐ-BYT về việc bổ sung thành viên Ban soạn thảo Chiến lược. Thành viên Ban soạn thảo Chiến lược gồm đại diện của các cơ quan, đơn vị liên quan của Bộ Y tế và đại diện của các Bộ, ngành gồm Văn phòng Chính phủ, Bộ Tư pháp, Bộ Lao động-Thương binh và Xã hội, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Y tế, đại diện các Hội, hiệp hội liên quan, các chuyên gia Y tế và PHCN. Bộ Công Thương, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn. Bộ Tài chính, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Thông tin và Truyền thông,

Để xây dựng dự thảo Chiến lược, Ban soạn thảo đã triển khai các hoạt động sau:

1. Thu thập, tổng hợp, phân tích thông tin, làm việc với các chuyên gia và các đơn vị liên quan, tổ chức hội thảo liên ngành để (1) đánh giá thực trạng công tác PHCN trên thế giới và tại Việt Nam, (2) dự báo phát triển mô hình bệnh tật, các yếu tố ảnh hưởng và nhu cầu PHCN giai đoạn 2022-2030, và (3) thống nhất các nội dung cơ bản của dự thảo Chiến lược.

Ban soạn thảo đã tổ chức Hợp Ban soạn thảo 02 cuộc, 6 cuộc họp Tổ Biên tập và 01 Hội thảo để lấy ý kiến đóng góp trực tiếp của các cơ sở y tế, cơ sở PHCN và các bộ, ngành, các chuyên gia trong nước và quốc tế để chỉnh sửa dự thảo Chiến lược.

2. Ngày tháng năm 2022, Bộ Y tế có công văn số/BYT-KCB xin ý kiến chính thức của các bộ, ngành có liên quan về dự thảo Chiến lược, dự thảo Tờ trình Thủ tướng Chính phủ, dự thảo Quyết định của Thủ tướng Chính phủ *(dự kiến sau khi Hội thảo ngày 29.4.2022 sẽ xin ý kiến và bổ sung sau)*.

3. Xây dựng và hoàn chỉnh dự thảo Chiến lược trên cơ sở tổng hợp, tiếp thu ý kiến của các đối tượng trên, ý kiến chính thức bằng văn bản của các Bộ, ngành.

III. BỐ CỤC VÀ NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA CHIẾN LƯỢC

Dự thảo Chiến lược gồm 05 phần với các nội dung như sau:

Phần 1. Sự cần thiết xây dựng Chiến lược

Phần 2. Cơ hội, thách thức, nhu cầu phục hồi chức năng trong thời gian tới

Phần 3. Nội dung Chiến lược

Phần này trình bày quan điểm, mục tiêu, giải pháp, các chương trình, đề án thực hiện Chiến lược và tổ chức thực hiện Chiến lược:

Mục 1. Quan điểm: Trên cơ sở các quan điểm chỉ đạo chung về bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân của Đảng và Nhà nước, dự thảo đã cụ thể hoá thành 04 quan điểm của Chiến lược.

Quan điểm 1: Đảm bảo mọi người dân thuộc mọi lứa tuổi, đặc biệt là người khuyết tật người có công với cách mạng, người cao tuổi, trẻ em, người nghèo, đồng bào dân tộc thiểu số vùng khó khăn, vùng sâu, vùng xa, biên giới,

hải đảo được tiếp cận chăm sóc sức khỏe và phục hồi chức năng (PHCN) có chất lượng và toàn diện, phù hợp với tình trạng bệnh tật, nhu cầu của mỗi cá nhân, phù hợp với sự phát triển kinh tế-xã hội

Quan điểm 2. Xây dựng và phát triển hệ thống các cơ sở PHCN từng bước hiện đại ngang tầm khu vực và thế giới; phát triển hoạt động cung cấp dịch vụ kỹ thuật PHCN trong các cơ sở khám chữa bệnh, cơ sở trợ giúp xã hội, nuôi dưỡng, điều dưỡng thuộc các bộ, ngành và PHCN dựa vào cộng đồng.

Quan điểm 3. Đổi mới cơ chế hoạt động, cơ chế tài chính trong cung cấp dịch vụ kỹ thuật PHCN gắn với việc thực hiện lộ trình bảo hiểm y tế toàn dân. Khuyến khích đầu tư phát triển PHCN tại tuyến y tế cơ sở và ngoài công lập.

Mục 2. Mục tiêu: Bao gồm mục tiêu chung, 6 mục tiêu cụ thể với 20 chỉ tiêu thực hiện mục tiêu giai đoạn 2022-2030 và 05 chỉ tiêu thực hiện mục tiêu giai đoạn 2030-2050.

1. Mục tiêu chung

Phát triển hệ thống PHCN, nâng cao chất lượng, tạo điều kiện để người dân được tiếp cận dịch vụ PHCN toàn diện, phù hợp với nhu cầu của người dân nhằm duy trì, phát triển chức năng, phòng ngừa; giảm khuyết tật; nâng cao chất lượng cuộc sống; tăng cường khả năng hòa nhập và tái hòa nhập cộng đồng của người khuyết tật góp phần đảm bảo an sinh và phát triển xã hội.

2. Mục tiêu cụ thể đến năm 2030

a) Mục tiêu 1: Nâng cao nhận thức về ý nghĩa, tầm quan trọng của PHCN trong chăm sóc sức khỏe toàn diện cho người dân và huy động sự tham gia, quan tâm phát triển PHCN của các cấp ủy Đảng, chính quyền, các ngành và người dân.

b) Mục tiêu 2: củng cố và phát triển hệ thống PHCN ngành Y tế và các Bộ/ngành có liên quan, từng bước hiện đại hóa cơ sở vật chất, trang thiết bị, tăng cường năng lực nhằm nâng cao chất lượng của dịch vụ PHCN. Tăng khả năng tiếp cận dịch vụ PHCN của người dân, phù hợp với nhu cầu và điều kiện phát triển kinh tế xã hội của địa phương.

c) Mục tiêu 3: Đẩy mạnh phát triển nguồn nhân lực PHCN, đảm bảo đáp ứng nhu cầu về số lượng, chất lượng phù hợp theo từng tuyến chuyên môn kỹ thuật.

d) Mục tiêu 4: Đẩy mạnh PHCN dựa vào cộng đồng tại tất cả các tỉnh/tp trong cả nước nhằm phòng ngừa, phát hiện sớm, can thiệp sớm, duy trì hoạt động PHCN dựa vào cộng đồng phù hợp với từng đối tượng, từng địa phương.

e) Mục tiêu 5: Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong PHCN để từng bước thực hiện chuyển đổi số, thích ứng với xu thế ứng dụng công nghệ 4.0 đáp ứng yêu cầu về quản lý thông tin, dữ liệu và phát triển công nghệ, dụng cụ PHCN.

f) Mục tiêu 6: Đẩy mạnh thực hiện cơ chế tự chủ trong cung cấp dịch vụ kỹ thuật PHCN gắn với việc thực hiện lộ trình bảo hiểm y tế toàn dân. Hoàn

thiện cơ chế tài chính hướng tới tính đúng tính đủ giá dịch vụ PHCN, có cơ chế giá, cơ chế đồng chi trả nhằm phát triển vững chắc hệ thống PHCN. Khuyến khích đầu tư phát triển PHCN tại tuyến y tế cơ sở và ngoài công lập.

Chỉ tiêu cụ thể giai đoạn 2022-2030: 20 chỉ tiêu.

Chỉ tiêu cụ thể giai đoạn 2030-2050: 05 chỉ tiêu.

Mục 3. Giải pháp: Chiến lược tập trung vào 9 giải pháp chính, bao gồm: (1). Giải pháp về chính sách, pháp luật, thể chế và phối hợp liên ngành; (2). Giải pháp về nguồn lực; (3). Giải pháp tăng cường hệ thống cung cấp dịch vụ và chuyên môn kỹ thuật PHCN và cung cấp dụng cụ PHCN; (4) Giải pháp về truyền thông và vận động xã hội (5). Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin; (6). Đổi mới cơ chế quản lý, đẩy mạnh tự chủ; (7). Tăng cường phối hợp liên ngành trong cung cấp dịch vụ về PHCN; (8). Tăng cường nghiên cứu khoa học và hợp tác quốc tế; (9). Giải pháp về kiểm tra, giám sát.

Mục 4. Các chương trình, đề án thực hiện Chiến lược

Xây dựng chương trình, dự án giai đoạn 2022-2030 triển khai thực hiện Chiến lược trình cấp có thẩm quyền phê duyệt, bao gồm:

1. Đề án phát triển nhân lực PHCN
2. Đề án nâng cao chất lượng dịch vụ PHCN đối với người khuyết tật
3. Đề án phát triển sản xuất và cung ứng dụng cụ PHCN
4. Đề án phát triển PHCN tại cộng đồng

Mục 5. Tổ chức thực hiện

Quy định trách nhiệm tổ chức thực hiện của 9 Bộ ngành và Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, bao gồm: (1). Bộ Y tế; (2). Bộ Lao động Thương binh và Xã hội; (3). Bộ Giáo dục - Đào tạo; (4). Bộ Giao thông vận tải; (5). Bộ Xây dựng; (6). Bộ Thông tin và Truyền thông; (7). Bộ Kế hoạch - Đầu tư; (8). Bộ Tài chính; (9). Các Bộ ngành khác; (10). Ủy ban Nhân dân các tỉnh/thành phố trực thuộc Trung ương.

IV. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CÒN CÓ Ý KIẾN KHÁC NHAU

Ý kiến thứ nhất:

Ý kiến thứ hai:

(Sẽ bổ sung sau khi xin ý kiến các Bộ, ngành)

Ban soạn thảo, Tổ biên tập, các Bộ, ngành và cơ quan, tổ chức có liên quan đều nhất trí sự cần thiết phải ban hành và nội dung cơ bản của dự thảo Chiến lược quốc gia PHCN.

Các Bộ, ngành có ý kiến đóng góp cho một số nội dung chi tiết của dự thảo Chiến lược bao gồm: điều chỉnh một số chỉ tiêu, chỉnh sửa một số mục của phần quan điểm, giải pháp và tổ chức thực hiện. Ban soạn thảo đã tiếp thu,

ngiên cứu chỉnh sửa, đồng thời có giải trình với các nội dung cần bảo lưu để thống nhất hoàn thiện.

Trên đây là những nội dung cơ bản của Chiến lược phát triển hệ thống phục hồi chức năng giai đoạn 2022-2030 và tầm nhìn 2050. Để có cơ sở pháp lý cho việc triển khai, Bộ Y tế kính trình Thủ tướng Chính phủ xem xét, quyết định phê duyệt Chiến lược.

Kính trình Thủ tướng Chính phủ xem xét, quyết định./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam;
- Văn phòng Chính phủ;
- Các Bộ: Kế hoạch và Đầu tư; Tài chính; Bộ LĐTBXH; Giáo dục và Đào tạo; Xây dựng; Giao thông vận tải; Thông tin và Truyền thông; Văn hóa- Thể thao và Du lịch; Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn; Công thương.
- Lưu: VT, PC, KCB.

BỘ TRƯỞNG

Nguyễn Thanh Long